Pobrane z czasopisma Wschód Europy **http://journals.umcs.pl/we**
Data: 26/11/2026 22:08:17

DOI:10.17951/we.2022.8.1.199-201 | Wschód Europy • Восток Европы • East of Europe vol 8, 1 / 2022

Ewelina Podgajna
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-1051-4078
e-mail: ewelina.podgajna@mail.umcs.pl

Recenzja: Łukasz Lewkowicz, *Współpraca transgraniczna państw Grupy Wyszehradzkiej: uwarunkowania, struktury, perspektywy*, „Prace IEŚ" 2020, nr 13, ss.78

Nakładem Wydawnictwa Instytutu Europy Środkowej ukazała się praca Łukasza Lewkowicza dotycząca niesłychanie ważnego kompleksu problemów związanych ze współpracą transgraniczną państw Grupy Wyszehradzkiej od 1991 roku do roku 2020. W tym okresie w państwach Europy Środkowej nastąpił intensywny rozwój współpracy transgranicznej dzięki transformacji ustrojowej, reaktywacji samorządu terytorialnego i wsparciu finansowemu UE. Zasadniczym celem współpracy transgranicznej było zniesienie barier, które wynikały z istnienia granic państwowych, a także wsparcie rozwoju społeczno-gospodarczego przygranicznych obszarów. Przez trzydzieści lat transformacji w Europie Środkowej utworzono kilkadziesiąt różnego rodzaju podmiotów transgranicznych, takich jak: euroregiony i europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej. Kapitałem Grupy Wyszehradzkiej, również w ramach UE, stała się bliskość geograficzna i podobieństwo kulturowe, gospodarcze oraz wspólnota interesów, wynikająca z przynależności do tego samego regionu. Współpraca transgraniczna państw Grupy Wyszehradzkiej obejmuje: ochronę środowiska naturalnego, infrastrukturę, transport, energetykę i turystykę. Szczególne znaczenie miały wspólne działania Czwórki w promocji makroregionu. Ważne okazały się także wspólne przedsięwzięcia promocyjne w krajach członkowskich UE, które miały na celu wzmocnienie wizerunku państw wyszehradzkich, łączących swe wysiłki, nie tylko w ramach współpracy politycznej, ale tworzących także regionalną wspólnotę o wyraźnej tożsamości kulturowej i społecznej.

Przyjęta przez Autora struktura opracowania jest bardzo klarowna – transparentna. Pole badawcze trafnie podzielił na cztery rozdziały, które mają charakter problemowy z zachowaniem zasad następstwa chronologicznego. Opracowanie poprzedzono tezami i wprowadzeniem, całość wieńczy zakończenie z najważniejszymi konkluzjami oraz bibliografia i spis map. Podstawowe jednostki tekstowe w postaci rozdziałów obrazowały

Pobrane z czasopisma Wschód Europy **http://journals.umcs.pl/we**
Data: 26/11/2026 22:08:17

poszczególne komponenty problemu badawczego. Rozdział pierwszy zatytułowany *Pojęcie i istota współpracy transgranicznej – podejście teoretyczne* jest rozdziałem wprowadzającym, teoretycznym. Omówiona została w nim istota współpracy transgranicznej, euroregiony jako najwyższa forma współpracy transgranicznej oraz transnarodowe sieci terytorialne. W rozdziale drugim Autor skupił się na uwarunkowaniach kształtowania się współpracy transgranicznej w państwach Grupy Wyszehradzkiej. Wskazał na historyczne doświadczenia współpracy, by ukazać zjawisko w kontekście przemian politycznych i prawno-ustrojowych dokonujących się w XX wieku.Ukazał specyficzne środowisko przyrodnicze i gospodarcze obszarów przygranicznych, dobrze rozwiniętą infrastrukturę instytucjonalno-prawną, a także odpowiednie instrumenty finansowe. W rozdziale trzecim Autor przedstawił transnarodowe sieci terytorialne w państwach Grupy Wyszehradzkiej, podkreślając, że w analizowanym obszarze funkcjonuje kilkadziesiąt euroregionów, EUWT i samorządów terytorialnych realizujących współpracę transgraniczną. W rozdziale czwartym Autor dokonał podsumowania i wskazał perspektywy współpracy transgranicznej w państwach Grupy Wyszehradzkiej, podkreślając, że współpraca transgraniczna należy do najdynamiczniej rozwijających się płaszczyzn działalności w Europie Środkowej. Konstatacje` Autora zawarte w tezach są godne zauważenia i podkreślenia: „Istotną rolę w dalszym rozwoju współpracy transgranicznej odgrywa implementacja zapisów programu polskiej prezydencji w V4. Wyzwanie stanowi miejsce polityki spójności w nowej perspektywie finansowej UE na lata 2021–2027. Zauważalny jest pozytywny trend polityczny dotyczący współpracy regionalnej w Europie Środkowej. Należy wykorzystać możliwości Inicjatywy Trójmorza, której jednym ze strategicznych celów jest kooperacja na płaszczyźnie transportowej w Europie Środkowej. Celem V4 powinno być również utworzenie Strategii UE dla Regionu Karpat”[1]. Silną stroną tak przyjętej konstrukcji – układu pracy, jest jej spoistość wewnętrzna – zawartość, logika wywodu i precyzja myśli. Poszczególne części składowe pozostawały w ścisłym związku merytorycznym, zdeterminowanym przez temat opracowania. Podział był przejrzysty, logicznie spójny.

Opracowanie Autor napisał na podstawie niezwykle szerokiej bazy źródłowej i literatury, o różnorodnej proweniencji, na podstawie której dokonał rzetelnej analizy naukowej, wykazując duży zasób argumentacji przy analizie problemu i kompetentnym wnioskowaniu. Pod względem poznawczym walorem pracy są wnioski generalizujące problem badawczy. Praca została napisana językiem naukowym z wykorzystaniem siatki pojęciowej, terminologii charakterystycznej dla dyscypliny nauk o polityce i administracji publicznej.

Autor podjął trud zaopatrzenia tekstu w materiały ilustracyjne. Mapy wzmocniły wartość opracowania, dostarczając czytelnikowi funkcjonalnej wiedzy na temat.

Monografia została przygotowana na wysokim poziomie merytorycznym. Wyniki badań przedłożone w niniejszym opracowaniu wpisują się w cele Instytutu Europy

[1] Ł. Lewkowicz, *Współpraca transgraniczna państw Grupy Wyszehradzkiej: uwarunkowania, struktury, perspektywy*, „Prace IEŚ” 13/2020, s. 8.

Pobrane z czasopisma Wschód Europy **http://journals.umcs.pl/we**
Data: 26/11/2026 22:08:17

Środkowej. Istota współpracy transgranicznej w relacjach międzynarodowych i współczesna debata nad przyszłym budżetem UE sprawiają, iż analiza politologiczna rozwoju współpracy transgranicznej w państwach członkowskich Grupy Wyszehradzkiej dokonana przez Łukasza Lewkowicza wypełnia lukę w nauce o euroregionach i EUWT, które działają w państwach V4.

UMCS